

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yazılı sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Berat Albayrak tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

M. Bakan

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

"Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" 05.06.2016 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi ve yasalaştı.

Yasa ile getirilen düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir:

-Kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi kullanım bedeli, dağıtım bedeli faturalarda yer alacak ve vatandaşa yansıtılacak.

-Bu tutarlar Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ve dağıtım şirketleri tarafından serbestçe belirlenebilecek ve tüketiciye yansıtılacak.

-Dağıtım şirketinin kayıp kaçak kaybının faturası vatandaşa yüklenmeye devam edecek.

-Vatandaş kayıp-kaçak için değil, sadece tarifenin yüksek olması şikayetiyle dava açabilecek.

-Dava açılmayacağı için vatandaşlardan bugüne kadar kayıp kaçak adı altında alınan toplam 33 milyar lira da geri ödenmeyecek. Kayıp kaçak bedelleri yine faturaya yansımaya devam edecek.

-Yasa yürürlüğe girdikten sonra yatırım harcamaları abonelere "dağıtım tarifesi" adı altında yeni bir kalemlerle fatura edilmeye başlayacak.

Kayıp kaçak miktarı, dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere verilen enerji miktarı arasındaki farktır. Dağıtım ve iletimde kaybedilen miktarın yanı sıra, usulsüz elektrik kullanımını kapsamında tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek sureti ile eksik ve hatalı ölçüm ve/veya hiç ölçüm yapılmadan elektrik tüketilmesi de bu kaleme dahildir.

Buradaki en önemli konu, yargı kararları ile kayıp kaçak elektriğin faturalara yansıtılmasının anayasaya aykırı olmasıdır.

Bu konuya dair en somut örnek, 2012 yılında bir tüketicinin kayıp kaçak elektriğin bedelinin kendi faturasına yansıtılmasına karşı tüketici hakları hakem heyetine başvurmuş olması ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na uzanan uzun bir yargılama süreci sonunda kayıp kaçak bedelinin tüketicilere yansıtılmasının adaletli bir uygulama olmadığına karar verilmiştir.

Yargıtay vermiş olduğu bu kararda, kayıp kaçak bedelinin kurallara uyan abonelerden tahsili yoluna gidilmesini hukuk devleti ilkesine aykırı bulmuş ve adaletli olmadığına karar vermiştir. Kararda, EPDK'nın elektrik piyasasındaki fiyatlandırma faaliyetinden sorumlu olduğunun altı çizilmiştir.

Yargıtay, kayıp kaçak bedelini, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında tartışmış; bu bedelin, idarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlendiği bir kalemin dışında, elektrik satın alan tüketici ile perakende satış yapan dağıtım şirketi arasındaki sözleşmesel ilişkinin bir sonucu olduğunu vurgulamıştır. Bu nedenle faturalarda yer alan ve tüketici ile müzakere edilmeden sözleşmeye dahil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan tüm bedeller, haksız şart olarak değerlendirilmelidir.

Hukuk Genel Kurulu kararına rağmen, kayıp kaçak bedelinin faturalara yansıtılması uygulaması karşımıza “yasal” değişiklik olarak getirilmiştir. Burada amaçlanan aslında, kayıp kaçak elektriğin tüketicilere fatura edilmesinde “yasal güvence” oluşturarak, bu bedelin tüketiciye yüklenmesinin meşrulaştırılmak istenmesidir. Bu adaletsizlik sadece mevzuata aykırılık değil, anayasal olarak da hukuka aykırılık gerekçesidir. Bu demek oluyor ki, EPDK’ya anayasal olarak da verilemeyecek bir yetkiyi veren son kanun değişikliği anayasaya aykırı olarak kabul edilmelidir.

Kayıp kaçak elektrik ile ilgili bir diğer konu da son 5 yılda kayıp kaçak hedeflerinin bir türlü tutturulamamış olmasıdır. Elektriğin dağıtımında yer alan dağıtım şirketleri ve Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) belirli aralıklarla kayıp kaçak oranlarının azaltılması amacıyla hedef değerler belirlerler. Bu hedeflere ulaşılması için görevli kurumlar, EPDK ile TEDAŞ’tır. Bu iki kurum, kayıp kaçak hedef oranlarının belirlenmesi, hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmaları, denetimleri yapmakla yükümlüdür.

Hedeflerin gerçekleşme oranlarına baktığımızda ise pek de iç açıcı bir tablo yoktur. 2011-2015 yıllarında hedefler gerçekleştirilememiş ve ciddi sapmalar meydana gelmiştir. 2011 yılında TEDAŞ kayıp kaçak hedefini yüzde 15 olarak belirlemiş ancak gerçekleşen yüzde 18 olmuştur. 2012’de Türkiye ortalaması kayıp kaçak hedefi yüzde 13,5 iken, gerçekleşme oranı yine yüzde 18 olmuştur. 2013’te revize edilen hedeflere rağmen, hedefler yine tutturulamamış, kayıp kaçak oranı yüzde 18 olarak kalmıştır.

EPDK’nın 2015-2019 eylem planına göre, 2015’ten itibaren her yıl yüzde 1’lik azaltım ile 2019 yılında kayıp kaçığın yüzde 10’a kadar indirilmesi hedeflenmektedir. Ancak planda bunun için hangi yatırımların yapılacağına ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Kayıp kaçak bedeli piyasa faaliyeti olarak mı değerlendirilmektedir?
- 2) Kayıp kaçak elektirik bir piyasa faaliyeti kabul ediliyorsa, bu kalemi ödemekle yükümlü neden tüketicidir?
- 3) Elektrik alım-satımının sözleşmesel bir ilişki niteliğini kazandığı yeni piyasa koşullarında tüketicinin onaylamadığı bir kalemin faturalandırılmasının hukuki gerekçesi nedir? Üstelik 2016 başı itibarıyla kayıp kaçak bedelinin faturada ayrıca belirtilmeksizin, “dağıtım bedeli” içinde gösterilmesi şeffaflık ilkesine ne kadar uygundur?
- 4) EPDK hiçbir yıl hedeflerini gerçekleştirilememiş bir kurum olarak, 2015-2019 eylem planını revize etmeyi planlamakta mıdır? Bu konudaki denetimlerini ve çalışmalarını özenli yapıp yapmadığını “şeffaflık ilkesi” içerisinde kamuoyuyla paylaşacak mıdır?